

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: والری بورت (VALERY BURT)

برگردان: ا. م. شبیری

۱۳ اگست ۲۰۲۳

آغاز مرحله فعال نبرد برای افریقا

روسیه برای فتح این بازار با چشم‌انداز باید در مقابل رقبای قوی شدیداً مقاومت کند

دومین مجمع اقتصادی و بشردوستانه روسیه و افریقا که در سن پترزبورگ به پایان رسید، ادامه اجلاس مشابهی در سوچی بود که در اکتوبر ۲۰۱۹ برگزار شد. نزدیک به ۱۰۰ قرارداد به ارزش بیش از یک تریلیون روبل و یادداشت تفاهم در باره مبانی روابط و همکاری در آنجا امضاء شد. ولادیمیر پوتین در سوچی با سران ۱۶ کشور افریقائی دیدارهای دوجانبه داشت.

تغییرات مهمی در مدت کمتر از چهار سال روی داده است. تلاش‌های روسیه برای تغییر جهت‌گیری کامل سیاست خود، در سمت انفصال سیاسی و اقتصادی با غرب پیش می‌رود. واقعیت‌های کنونی یک ستراتیژی جدید، یک چشم‌انداز جدید از جهان را به کرملین دیکته می‌کند و در اینجا، یکی از جایگاه‌های مهم را کشورهای قاره افریقا احراز می‌کنند. نمایندگان ۴۹ کشور، از جمله، سران ۱۷ کشور افریقائی در اجلاس سن پترزبورگ شرکت کردند و هر دو طرف تلاش کردند روابط خود را نه تنها تحکیم، بلکه گسترش دهند. به گفته رئیس جمهور فدراسیون روسیه، تجارت روسیه با کشورهای افریقائی در سال ۲۰۲۲ افزایش یافت و به حدود ۱۸ میلیارد دالر رسید. بخش اصلی تجارت به طور سنتی سهم مصر، الجزایر، مراکش، تونس، افریقای جنوبی، سنگال بود.

پوتین در مقاله خود زیر عنوان «**روسیه و آفریقا: پیوستن به تلاش‌ها برای صلح، پیشرفت و آینده موفق**، خاطر نشان کرد که ظرفیت همکاری تجاری و اقتصادی ما بسیار بالاتر است. شرکت‌های روسی به کار فعال‌تر در زمینه فناوری‌های پیشرفته و اکتشافات زمین‌شناسی، مجتمع‌های سوخت-انرژی، از جمله، در حوزه انرژی هسته‌ای، صنایع کیمیایی، معدن و مهندسی، حمل و نقل و کشاورزی و شیلات در قاره علاقه مند هستند».

امنیت غذایی و رفع گرسنگی یکی از مشکلات حیاتی قاره آفریقا است. گندم، جو، ذرت و سایر محصولات کشاورزی به کشورهای قاره سیاه به صورت قراردادی و رایگان تحویل می‌گردد. در سال ۲۰۲۲، روسیه ۱۱.۵ میلیون تن انواع غلات به آفریقا صادر کرد و در شش ماهه اول سال جاری، تقریباً ۱۰ میلیون تن بیشتر تحویل داد. البته، این تحویل‌ها ادامه خواهد داشت.

بر اساس گزارش مؤسسه تحقیقات صلح سنکلم، روسیه بزرگترین تامین‌کننده تسلیحات آفریقا است. بسیاری از کشورهای این قاره برای دستیابی به تجهیزات نظامی روسیه کماکان تلاش می‌کنند.

سازمان دولتی صادرات- واردات محصولات، فن‌آوری‌ها و تسلیحات دفاعی مورد استفاده در جریان عملیات نظامی ویژه در اوکراین را به اجلاس ارائه داد. این‌ها شامل پهپادهای شناسایی و ضربتی «اوریون (Orion)»، پهپادهای شناسایی اورلان-۱۰ (Orlan-10E) و اورلان-۳۰ (Orlan-30)، پهپادهای انتحاری «کوب-ا» (Cube-E) و نمونه‌های دیگر هستند.

آمادگی طرف روسی برای ادامه کمک به کشورهای آفریقایی در زمینه آموزش کادرهای ملی مورد تأیید قرار گرفت. در روسیه در حال حاضر تقریباً ۳۵۰۰۰ دانشجو از این قاره به تحصیلات حرفه‌ای مشغول هستند. با این حال، طرف روسی فرصت‌های خوبی نه تنها برای افزایش تعداد دانشجویان، بلکه همچنین، برای گسترش زمینه‌های آموزشی و بهبود کیفیت آن دارد. در سال ۲۰۱۹، وزارت آموزش و علوم فدراسیون روسیه یک پروژه آزمایشی همکاری علمی و آموزشی با کشورهای شرق آفریقا راه‌اندازی کرد. مراکز علمی و فرهنگی روسیه در مصر، زامبیا، مراکش، جمهوری کنگو، تانزانیا، تونس، اتیوپی و آفریقای جنوبی فعال هستند.

در روسیه، جایی که گردشگران به استراحتگاه‌های اروپایی عادت کرده‌اند، علاقه‌مندی برای سفرهای آموزشی به قاره آفریقا افزایش می‌یابد. پروازهای مستقیم به مراکش، مصر، تونس و الجزایر برقرار است. در آینده نزدیک ارتباطات هوایی با آفریقای جنوبی برقرار و همچنین، سفر به کشورهای کنیا، نیجریه، آنگولا، غنا، گینه، مالی نیز آسان‌تر خواهد شد. شاعر نیکلای گومیلیوف، که می‌توان او را خیره و ستایشگر آفریقا دانست، چندین بار به آنجا سفر کرد و در بیان تأثرات سیری‌ناپذیر خود نوشت، که اینجا یک سرزمین الهی، مظهری از بهشت، یک مکان جادویی و سحرآمیز است:

«کر شده از غلغله و پایکوبی،

غرقه در آتش و دود،

آفریقای من، نام تو را در بهشت

فرشتگان مقدس زمزمه می‌کنند...».

آفریقای مدرن، قاره فرصت‌های جدید نامیده می‌شود. بسیاری از کشورها، در مسیر توسعه پویا گام برمی‌دارند و کاملاً مدرن به نظر می‌رسند. میزان مصرف در آن‌ها افزایش می‌یابد و تقاضا در حال رشد است. جای تعجب نیست که این کشورها در مقایسه با «بیرهای آسیایی»، «شیرهای آفریقایی» به نظر می‌رسند.

نباید تصور کرد که آفریقایی‌ها با تکیه بر «خاطرات تاریخی» خود، به آغوش روس‌ها پناه می‌آورند. اگرچه، البته، آن‌ها نقش عظیم اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی در رهائی آفریقا از یوغ استعمار و کمک آن به توسعه اقتصاد و صنعت

بسیاری از کشورها را بخوبی به خاطر دارند. با این حال، روسیه برای فعالیت موفقیت‌آمیز در این بازار، امروز لازم است در برابر رقبای قدرتمند- غرب و چین بشدت مقاومت کند. رقباتی که به معنای واقعی کلمه به سمت منطقه‌ای که فرصت‌های بی‌حد و حصری دارد، هجوم می‌آورند. حدود ۳۰٪ از ذخایر کانی جهان در افریقا واقع است.

اطلاعاتی برای اندیشیدن: گردش تجاری اتحادیه اروپا با کشورهای افریقائی در حال حاضر حدود ۳۰۰ میلیارد دلار و چین در حدود ۲۵۰ میلیارد دلار است. ایالات متحده نیز فعال‌تر شده و قول داده است ظرف سه سال، ۵۵ میلیارد دلار در اقتصاد کشورهای حامی رژیم زلنسکی و مخالف روسیه سرمایه‌گذاری کند. برای مقایسه: در سال ۲۰۲۲، گردش تجاری بین روسیه و افریقا به ۱۸ میلیارد دلار رسید.

«قاره افریقا امروز به یک لقمه خوشمزه‌ای تبدیل شده است که آتش مبارزه جدی برای ایجاد جای پا در آن شعله‌ور می‌شود. ایرینا آبرامووا، مدیر مؤسسه مطالعات افریقائی آکادمی علوم روسیه می‌گوید: «جای تعجب نیست – به گفته کارشناسان، در ۲۰-۱۵ سال آینده جمعیت آنجا به یک سوم جمعیت جهان خواهد رسید. واقعیت این است که اکنون ۶۰ درصد جمعیت افریقا را افراد زیر ۲۵ سال تشکیل می‌دهد. هم اکنون، بازار مصرف در افریقا با سرعت زیاد در حال رشد است. به گونه‌ای که هر پنج سال یک بار دو برابر می‌شود. یعنی در سال‌های آینده، همه مسیرهای کالائی و صنعتی باید تا حد قابل توجهی به سمت منافع افریقائی‌ها تغییر جهت دهند».

روسیه برای تحت «فشار قرار دادن» رقباء، باید قاطعانه عمل کند. به عبارت واضح‌تر، با کار مستقیم، اجتناب از واسطه‌ها و مطالعه دقیق عرضه و تقاضا، سودمندی پیشنهادات خود را اثبات و البته، روی پلتفرم‌های بین‌المللی نیز فعال‌تر کار کند.

مطمناً شرکای افریقائی ما خوب می‌دانند که متخصصان اعزامی اتحاد شوروی چقدر سازنده و پربار در کشورهای آن‌ها کار می‌کردند. بنابراین، در افریقا، از متخصصان روسیه انتظار می‌رود به همان ترتیب نیز به نتایج مثبت دست یابند. کار موفقیت‌آمیز آن‌ها در واقع اجرای پروژه‌های جدید را تضمین می‌کند.

روانشناسی نقش مهمی در پیشرفت کارها ایفا می‌کند – اگر کشورهای غربی مانند استعمارگران جدید عمل کنند و کشورهای افریقائی را به عنوان ضامن مواد خام در نظر بگیرند، پس باید روسیه نشان دهد که نه تنها به عنوان شریک، بلکه با نیت دوستانه به این قاره می‌آید. برای این مدعا نیز مبنائی وجود دارد و آن این که اتحاد شوروی در زمان خود کاملاً موفق عمل کرد.

بنابراین، شرکت‌ها و صاحبان کسب‌وکار که قصد دارند در افریقا جای پائی برای خود پیدا کنند، باید این قاره، آداب و رسوم مردم و ویژگی‌های رفتارشان را مطالعه کنند. شاید استفاده از تجربه افرادی که در دوره اتحاد شوروی در این قاره کار می‌کردند، در این امر راهگشا باشد.

متأسفانه، رسانه‌های جمعی روسیه بسیار کم به رویدادهای افریقا می‌پردازند. سهم اخبار این منطقه در رسانه‌های روسیه بین ۰.۵-۱.۰ درصد (!) از کل اطلاعات است. این وضعیت باید تغییر کند. در غیر این صورت، ما متوجه نمی‌شویم که در قاره سیاه چه اتفاقی می‌افتد.

همانطور که **استانیسلاو تکاچنکو**، استاد گروه مطالعات اروپائی در دانشگاه سن پترزبورگ می‌نویسد: «تاکنون، سیل مهاجرت افریقائی به روسیه سرازیر نشده است. اما برخی از کارشناسان بر این باورند که دیر یا زود با آن مواجه خواهیم شد و باید برای این امر آماده شویم، آن را مدیریت کنیم، افراد با صلاحیت، با سطح تحصیلات کافی را به این کار جذب کنیم و جلو تلاش‌ها برای گسترش سازمان‌های تروریستی را بگیریم».

بعید است شرکت‌کنندگان در اجلاس سن‌پترزبورگ موضوع درگیری نظامی در اوکراین را از نظر دور بدانند. برخی از رهبران افریقا از خروج روسیه از طرح غلات بحیره سیاه اظهار نارضایتی می‌کنند. کشورهای دیگر ساکت هستند و در ارزیابی‌ها عجله ندارند و شاید به هر طریقی نارضایتی‌ها را در مجمع بیان کنند. به طور کلی، برای نزدیک کردن منافع روسیه و افریقا، باید بر بسیاری از مشکلات مهم فائق آمد. می‌خواهم باور کنم که برخی از آن‌ها در اجلاس‌های آتی حل و فصل خواهند شد. اولگ اوزروف، رئیس دبیرخانه مجمع مشارکت روسیه و افریقا، گفت که مجموعه کاملی از اسناد در دست تهیه است که به «یک پلتفرم جدی برای اقدامات مشترک ما در جهت ایجاد یک پیکربندی جدید بر اساس ایده جهان چند قطبی نه دستورات یک طرفه در روابط بین‌الملل مبتنی بر همکاری برابر تبدیل خواهد شد.»

نقل از: [وبسایت بنیاد فرهنگ سنتر اتیژیک](#)

۲۱ مرداد-اسد ۱۴۰۲